

almira

Glasilno organizacije združenega dela ALMIRA — alpska modna industrija Radovljica

LETNIK II.
STEVILKA 1
24. JANUAR 1975

Velik delovni uspeh ob koncu 1974

Kolektiv temeljne organizacije Proizvodnja pletenin Nova Gorica pod novo streho

Ko so se odprla vrata nove novogoriške tovarne je to pomenilo uresničenje skupnih naporov in prizadevanj vseh delavcev naše organizacije združenega dela. Nova proizvodna hala TOZD proizvodnja pletenin Nova Gorica je v zgodovini gospodarskega vzpona »Almire« eden najpomembnejših mejnikov, ki obeta obetavne dosežke tudi za prihodnost.

Svečane otvoritve nove proizvodne hale so se udeležili predsednik Sob Nova Gorica, Jože Sušmelj, direktor SDK, Šimac Rudi, predstavnik LB Nova Gorica, predstavniki izvajalcev SGP Nova Gorica, predsednik izvršnega sveta Sob Radovljica, Franc Podjed, predstavnik poslovnega združenja Luka Dolenc, predstavniki organizacij in nekaterih sorodnih podjetij, ter DIT Primorske, člani centralnega delavskega sveta »Almire« iz prejšnje mandatne dobe, vodilni delavci podjetja in vsi člani novogoriškega kolektiva.

Slavnost je otvoril vodja TOZD Proizvodnja pletenin Nova Gorica, Ado Šemrov, za njim pa je o pomembnosti nove tovarne za novogoriško področje spregovoril predsednik skupščine občine Nova Gorica, Jože Sušmelj. Franc Podjed, predsednik izvršnega sveta Sob Radovljica je poudaril, da je zelo zadovoljen ob doseženih sadovih, saj je kot nekdanji član kolektiva še aktivno sodeloval pri načrtovanju nove postavljene tovarne, in zaželel Novogoričanom še veliko delovnih uspehov in osebne sreče. Direktor

celotne OZD, Miro Kavčič, pa je v svojem govoru med drugim dejal...

Leta 1960, v časih, ki za tekstilno industrijo niso bili rožnati, je bil ustanovljen stari obrat »Almire« v Novi Gorici. V njem je začelo delati šestdeset delavcev in to v najetih prostorih nekdanjega internata, ki za takšne namene še zdaleč ni bil primeren. Ob razvoju delovnih navad in tehnologije so bili rezultati dela prvih let skromnejši. Proizvodni koncept grobo pletenih pletenin na ročnih strojih pa je zagotavljal dobro prodajnost po zadovoljivih cenah. Kombiniran način proizvodnje, da se je pletlo v Novi Gorici, šivalo pa v Radovljici, je pomenil proizvodnjo 15 ton pletenin oziroma 50.000 izdelkov. V naslednjih letih pa so v novogoriški »Almiri« napleteno tudi samostojno zašili že v svojem obratu. V letih 1964/65 se je zavoljo tega nekoliko zmanjšal obseg proizvodnje, dohodek pa je narastel. S postopnim povečanjem števila zaposlenih, ki so zvečina prihajali iz okoliških vasi, je 1973 proizvodnja narasla na 74.000 kosov ali 25 ton, kar pomeni v številu izdelkov dvakrat, v tonaži pa dvainpolkratno povečanje.

V vrednostnem obsegu tridesetih starih milijonov, kar je predstavljalo 5% od celotne realizacije »Almire«, se je realizacija povzpela v 1973 na milijardo ali 13% naše celotne realizacije.

Tudi v letih 1964—71 je bil dohodek zadovoljiv, saj je za

izdelke iz shetland preje vladalo veliko povpraševanja. Ko pa so se v svetovnem prostoru močno podražile surovine in so konkurenčna podjetja z industrijskim načinom proizvodnje zmanjšala proizvodne stroške in prodajne cene, so se razmere spremenile.

Neustrezni prostori za proizvodnjo so bili vzrok, da je ostanek dohodka začel močno upadati in je 1973 zdrsnil že na mejo rentabilnosti. Toda še prej, preden je postal kritičen, je vodstvo podjetja izdelalo investicijski elaborat za gradnjo nove tovarne. Ob izredni podpori sklada skupnih rezerv Skupščine občine Nova Gorica in njenega takratnega predsednika, v obliki kredita v višini 2 milijona novih din in premostitvenega kredita v SGP Nova Gorica in kolektiva iz Radovljice, je bil v začetku lanskega leta položen temeljni kamen nove tovarne. Zgradba, ki po svoji vrednosti predstavlja skoraj 5.000.000 din, je zgrajena tako, da zagotavlja ustrezne perspektive razvoja. V višini 60% je zgrajena iz lastnih virov poslovnega sklada in amortizacije. Ko bo investicija zaključena, bo mogoče v tej TOZD zaposliti še enkrat več delavcev, ob primerni opremlitvi pa se bodo vsi rezultati praktično podvojili.

V okviru naše organizacije združenega dela, ki je v lanskem letu ustvarila čez deset milijard realizacije, kar je v primeru z letom 1973 za 32% več, in poslala na trg skoraj milijon izdelkov, predstavlja trenutni program TOZD Nova Gorica z izdelki iz grobe, predvsem shetland preje, dobro medsebojno dopolnjevanje kolekcije.

V vseh teh letih razvoja pa kolektiv novogoriškega obrata ni pustil vnevar družbenega standarda zaposlenih. Danes ima že vsak peti član nekaj več kot stočlanskega kolektiva pomoč pri reševanju stanovanjskega vprašanja, naj bo to v obliki stanovanj, ki jih je prejelo osem delavcev, ali pa stanovanjskih kreditov, ki jih ima deset delavcev.

Nova tovarna pomeni za delavce novogoriške temeljne organizacije združenega dela

uresničitev delovnih pogojev, ki so si jih njihovi radovljjski sodelavci ustvarili 1971, ko je bila zgrajena tudi nova tovarna, v kateri so se združili štirje, prej dislocirani obrati.

Perspektiva novogoriške temeljne organizacije združenega dela in ob njem naše celotne OZD, je jasno začrtana. Glede na tehnološki razvoj tekstilne industrije v svetu ima pletilstvo široke možnosti, zahteva pa od nas, da se naglo prilagajamo novi tehnologiji in da znamo ob pravem času prislusniti zahtevam tržišča. Prizadevanja za nadaljnji razvoj bodo morala biti usklajena v vseh smereh investicijskega vlaganja, naj bo to v osnovna sredstva, v

delavca samoupravljalca in samoupravljanje nasploh, v strokovno usposobljenost in izrazito izboljšanje družbenega standarda.

Samo dosledna uporaba dosežkov raziskovalnega in razvojnega dela in njihovega hitrega uvajanja v proizvodne, tehnološke, samoupravljalne in delovne procese nam bo zagotovila, da bomo obdržali mesto, ki smo si ga priborili v poslovnem, družbenem in samoupravljalnem življenju.

Anka Cotičeva, predsednica delavskega sveta TOZD Proizvodnja pletenin Nova Gorica je prerezala trak in nato so si gostje ogledali novo tovarno ter se zelo laskavo izrazili o njeni ureditvi.

Pregledovanje in klasiranje v novi novogoriški tovarni

Sivanje ob traku v novi novogoriški tovarni

Pletilnica v novi novogoriški tovarni

Naši delegati za samoupravne interesne skupnosti

Na volitvah v splošne delegacije za samoupravne interesne skupnosti, ki so bile 5. decembra na slavnostno okrašenih voliščih v vsej OZD, so bili izvoljeni naslednji delegati:

V TOZD Proizvodnja pletenin Radovljica:

Cizej Jana

Gosnik Mihela

Hladnik Tone

Kvasnik Cveto

Mežek Mila

Mulej Jelka

Mulej Lučka

Pristov Franc

Pukl Mija

Rozman Tone

V SDS skupne službe:

Brinšek Franc

Cernilec Maruša

Čuk Marijan

Galič Nedeljko

Jere Nadja

Kunčič Štefka

Lapuh Francka

Legat Jurij

Pintar Alenka

Prezelj Marijan

V TOZD Proizvodnja pletenin Nova Gorica:

Beltram Leonida

Furlan Cvetka

Grudina Majda

Hrovatin Tanja

Humar Jožica

Leban Marija

Mauri Ana

Turk Emilija

Vidič Bosilja

Znidaršič Milojka

Novo izvoljenim delegatom želimo pri njihovem delu obilo uspeha!

Veliki vtisi

Na VII. kongresu ZSJ je bila delegatka tudi naša sodelavka in predsednica odbora za delavsko kontrolo, Mara Plutova. Po vrnitvi smo jo zaprosili, da nam pove kaj več o tem, kakšni so bili njeni neposredni vtisi na VII. kongresu.

Moji vtisi so veličastni. Komisije, katerih član sem bila, so bile v zvezni skupščini in vzdušje, v katerem smo delali, je bilo izredno delavno in resno.

Tudi z organizacijo sem bila zadovoljna. Sprejem in pa vzdušje na kongresu pa sta bila nekaj, kar bi moralo biti prisotno v vsaki temeljni organizaciji združenega dela. Vsi smo bili tovariši, delegati, ne glede na to, da je bil nekdo delavec iz proizvodnje, drugi pa profesor, inženir ali zdravnik, še posebej po razpravi tovariš-tovarišica. Nepopisno vzdušje je bilo zadnji dan kongresa, ko so delegati vseh komisij iz vseh republik in narodnosti prepevali med odmorom in plešali kolo.

Kako ocenjujete kongresne usmeritve? Ali so po vašem mnenju sprejete resolucije vsklajane z razpravo na kongresu?

Kongresne usmeritve so zelo konkretne, posebno glede samoupravljanja, delitve osebnih dohodkov in pogojev dela. Resolucije so usklajene s kongresnimi razpravami.

Vi ste bili neposredno v komisiji za samoupravljanje in v komisiji za pogoje dela.

Kako ocenjujete razpravo v teh komisijah?

Slovenci smo v razpravah nastopali enotno, nismo obravnavali problemov posameznih organizacij, marveč probleme regije, republike in panoge. Izredno uspel je bil referat tovariša Mitja Svaba o izvajanju zakonov. V komisiji za pogoje dela pa je naletel na velik odmev referat delavca iz Kopra, ki je spraševal in govoril o osebnih dohodkih delavcev iz neposredne proizvodnje ter večkrat večjih dohodkih vodilnih delavcev ter draginji, ki jo najbolj občuti delavec z nižjimi dohodki.

Kje so po vašem mišljenju temeljne sličnosti ali pa razlike med sklepi, sprejetimi na VIII. kongresu ZSS in resolucijami, sprejetimi na VII. kongresu ZSJ?

Temeljne sličnosti med sklepi VIII. kongresa ZSS in resolucijami, sprejetimi na VII. kongresu ZSJ so očitne, razlik skoraj ni, če pa so, so zelo malenkostne.

Vse resolucije ZSS in ZSJ se zavzemajo za pravice in dolžnosti delavcev v TOZD in drugih delovnih organizacijah in za to, da z vsemi svojimi dohodki razpolagajo delavci sami, da odločajo sami o vseh spremembah, ki zadevajo njihovo temeljno organizacijo združenega dela.

Prav tako se resolucije potegujejo za ustavne pravice delavcev. Teh pravic delavcem nihče ne more in tudi ne sme krati, kaj šele od-

vzeti. Tudi kar zadeva stanovaljsko politiko in rekreacijo, se je kongres ZSJ zavzel za enaka stališča kot ZSS. Zelo precizno in ostro so bila izoblikovana tudi stališča glede varstva pri delu. Veliko je bilo govora o tem, da fizični delavci ne dočakajo normalne pokojnine, marveč se morajo upokojiti invalidsko.

Vi ste predsednica odbora za delavsko kontrolo v naši OZD. Vam je dal kongres kakšno spodbudo in idejo za vaše delo na tem področju?

Mara Plutova, delegatka na VII. kongresu Zveze sindikatov Jugoslavije

Kongres je bil bogat s spodbudami in idejami tudi na tem področju. Evidentno pa je, da se brez razvoja delavske kontrole tudi naše samoupravljanje ne more razvijati nemoteno.

Vsi delavci se morajo zavdati, da je delavska kontrola del samoupravljanja, da dajejo zbori delavcev v proizvodnji iniciativo, seveda pa mora delavska kontrola sama pokazati dovolj zrelosti in pa iznajdljivosti in pretanjenosti pri svojem delu. Preprečiti je treba sleherno pro-

roščju samoupravljanja, lahko rečemo, da tudi tu nismo držali križem rok. Vendar moramo povedati tudi to, da so zadnje volitve v SIS pokazale, da imamo manj zares sposobnih samoupravljalcev, kakor pa smo mislili, in zato naj bo tudi delo OOS v »Amiri« posvečeno predvsem izobraževanju samoupravljalcev na vseh ravneh, kajti samo izobražen in poučen delavec bo lahko izvrševal dolžnosti do delavskega razreda.

ABV

Sindikalna lista 1975

V letu 1974 smo sprejeli sindikalno listo kot skupen dogovor organizacij sindikatov in Zveze sindikatov Slovenije. Članstvo je nemalokrat zahtevalo in slednjič pozdravilo dogovor o vprašanih, ki jih sindikalna lista ureja, saj so delavci velikokrat odklanjali nerazumljive razlike od podjetja do podjetja, od panoge do panoge ali po kraju bivanja.

Skladno z določili sindikalne liste je dalo predsedstvo republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije v javno razpravo osnutek liste za leto 1975. V novem predlogu ne gre za velike spremembe. Spremenjene so tiste točke, kjer zavoljo spremenjenih stroškov dosedanja višina ne ustreza; nove ali bolj spre-

menjene so le točke, ki obravnavajo najvišje osebne dohodke, minulo delo in regres za prehrano med delom.

menjane so le točke, ki obravnavajo najvišje osebne dohodke, minulo delo in regres za prehrano med delom.

menjane so le točke, ki obravnavajo najvišje osebne dohodke, minulo delo in regres za prehrano med delom.

menjane so le točke, ki obravnavajo najvišje osebne dohodke, minulo delo in regres za prehrano med delom.

menjane so le točke, ki obravnavajo najvišje osebne dohodke, minulo delo in regres za prehrano med delom.

menjane so le točke, ki obravnavajo najvišje osebne dohodke, minulo delo in regres za prehrano med delom.

menjane so le točke, ki obravnavajo najvišje osebne dohodke, minulo delo in regres za prehrano med delom.

menjane so le točke, ki obravnavajo najvišje osebne dohodke, minulo delo in regres za prehrano med delom.

menjane so le točke, ki obravnavajo najvišje osebne dohodke, minulo delo in regres za prehrano med delom.

menjane so le točke, ki obravnavajo najvišje osebne dohodke, minulo delo in regres za prehrano med delom.

menjane so le točke, ki obravnavajo najvišje osebne dohodke, minulo delo in regres za prehrano med delom.

menjane so le točke, ki obravnavajo najvišje osebne dohodke, minulo delo in regres za prehrano med delom.

menjane so le točke, ki obravnavajo najvišje osebne dohodke, minulo delo in regres za prehrano med delom.

menjane so le točke, ki obravnavajo najvišje osebne dohodke, minulo delo in regres za prehrano med delom.

menjane so le točke, ki obravnavajo najvišje osebne dohodke, minulo delo in regres za prehrano med delom.

menjane so le točke, ki obravnavajo najvišje osebne dohodke, minulo delo in regres za prehrano med delom.

menjane so le točke, ki obravnavajo najvišje osebne dohodke, minulo delo in regres za prehrano med delom.

menjane so le točke, ki obravnavajo najvišje osebne dohodke, minulo delo in regres za prehrano med delom.

menjane so le točke, ki obravnavajo najvišje osebne dohodke, minulo delo in regres za prehrano med delom.

menjane so le točke, ki obravnavajo najvišje osebne dohodke, minulo delo in regres za prehrano med delom.

menjane so le točke, ki obravnavajo najvišje osebne dohodke, minulo delo in regres za prehrano med delom.

razmere, nadurno, nočno in nedeljsko delo ipd. pa naj bi se k temu znesku prištevali.

NAJVIŠJI OSEBNI DOHODEK

Najvišji osebni dohodek mora biti rezultat in kazalec uspešnosti gospodarjenja udeleženca samoupravnega sporazuma o razporejanju dohodka in delitvi sredstev za osebne dohodke.

Najvišji osebni dohodek nima absolutne zgornje meje, temveč ga določijo udeleženci v samoupravnih sporazumih za dejavnosti.

Najvišji osebni dohodek se lahko izplača, če ima udeleženec samoupravnega sporazuma izdelana merila za nagrajevanje po delu. Delavec je upravičen do najvišjega osebnega dohodka, če je učinek njegovega dela izmerljiv ali dokazan.

OSEBNI DOHODKI IN ŽIVLJENJSKI STROSKI

Pri valorizaciji osebnih dohodkov zaradi življenjskih stroškov je potrebno upoštevati družbenoekonomsko politiko tekočega leta, gibanje življenjskih stroškov, že doseženo raven povprečnega osebnega dohodka pri udeležencu samoupravnega sporazuma, delovanje samoupravnega sporazuma dejavnosti glede možnosti povečanja osebnih dohodkov in razpoložljivi dohodek.

Sindikati morajo izdelati konkretizacijo teh načel do 1. marca 1975.

NEKATERA IZPLACILA, KI BREMENIJO OSEBNE DOHODKE

Za delo prek polnega delovnega časa, za nočno delo, za delo na dan nedelje in na dan republiških in zveznih praznikov ter za delo v deljenem delovnem času gre delavcu poseben dodatek.

NADURNO DELO

Za delo, ki traja dalj kot poln delovni čas (nadurno delo), gre delavcu dodatek v višini 54 % dosežene akontacije osebnega dohodka za redni delovni čas, ko je delal prek polnega delovnega časa. Odstotek dosežene akontacije se poveča samo zaradi prehoda iz neto na bruto način obračunavanja osebnih dohodkov.

NOCNO DELO

Za delo v nočnem delovnem času gre delavcu dodatek ali v internem samoupravnem aktu določijo konkretno višodstotkov iz te točke. Zmanjšanje razpona je v skladu s stališči sindikatov, ki so si zadali nalogo, čim bolj poretiti osebne prejemke »ob delu«.

(Nadaljevanje na 3. str.)

Sindikalna lista 75

(Nadaljevanje z 2. strani)

NAGRAJEVANJE PO MINULEM DELU

Ustava terja, da mora biti vsak delavec v takem položaju, da dohodek TOZD in njegov osebni dohodek ne bosta samo odraz njegovega tekočega dela, temveč bosta čedalje bolj postajala tudi odraz storilnosti celotnega družbenega dela, seveda v določenem razmerju z njegovim prispevkom k tej storilnosti in v skladu z načeli solidarnosti delovnih ljudi.

Izhajajoč s tega stališča, se morajo pravice delavca iz minulega dela izraziti predvsem:

— v pravici in možnosti vpliva na pogoje pridobivanja in razprejanja celovitega dohodka kot rezultata delavčevega dela v združenem delu;

— v položaju delavca v medsebojnih odnosih v združenem delu oziroma v stabilnosti teh odnosov;

— v odvisnosti njegovega osebnega dohodka od racionalnega gospodarjenja z družbenimi sredstvi in količino njegovega minulega dela, ki ga je opredmetil v teh sredstvih;

— v odvisnosti ravní pokojnine od njegovega celotnega dohodka v vsej delovni dobi in ne samo od povprečnega osebnega dohodka v zadnjih delovnih letih;

— v reševanju njegovega stanovanjskega vprašanja;

— v njegovih pravicah in obveznostih v podružbljeni potrošnji minulega dela, ki zagotavlja zavestno in organizirano izenačevanje splošnih življenjskih in delovnih razmer v združenem delu;

— v njegovih pravicah in obveznostih v podružbljeni potrošnji minulega dela, ki zagotavlja zavestno in organizirano izenačevanje splošnih življenjskih in delovnih razmer v združenem delu.

1. Del delavčevega osebnega dohodka iz naslova nagrajevanja po minulem delu ne povečuje obsega sredstev za osebne dohodke, razporejene iz dohodka po merilih samoupravnega sporazuma.

2. Kot merilo racionalnega gospodarjenja z družbenimi sredstvi služi opredelitev normalne uspešnosti poslovanja panoge, za katerega se s kazalci rentabilnosti ali produktivnosti dela dogovorijo udeleženci samoupravnega sporazuma.

3. V samoupravnem sporazumu se morajo udeleženci dogovoriti za vrednost ene enote minulega dela pri normalni uspešnosti poslovanja. Obenem se morajo dogovoriti tudi o dinamiki večanja ali zmanjševanja vrednosti te enote v odvisnosti od dinami-

ke uspešnosti poslovanja glede na normalo.

4. Število enot minulega dela izračunajo udeleženci samoupravnega sporazuma na osnovi števila svojih delavcev, ki ga ponderirajo:

— s količniki iz razmerij sistemiziranih delovnih mest po merilih samoupravnega sporazuma, ali

— s količniki iz razmerij dejanske izplačanih osebnih dohodkov posameznih delavcev v preteklem gospodarskem letu, in delnega upoštevanja števila delovnih let vseh delavcev.

5. V samoupravnih aktih udeleženci samoupravnega sporazuma podrobneje določijo merila za nagrajevanje delavcev po minulem delu.

Zenske si pridobijo maksimalni odstotek ovrednotenja delovnih izkušenj 10 let pred redno upokojitvijo.

REGRES ZA PREHRANO MED DELOM

Organizacije sindikata si morajo prizadevati, da zagotovijo delavcem organizirano in regresirano hrano med delom. Regres za organizirano hrano med delom znaša največ 300 din na delavca mesečno.

V primerih, ko temeljne in druge organizacije združene ga dela nimajo organizirane prehrane, znaša regres za prehrano med delom 100 dinarjev na delavca mesečno.

Regres za prehrano se ne sme izplačati v gotovini.

proizvodnje. Gibanje proizvodnje in vrednostnih kazalcev v lanskem letu je bilo uspešno, z večjo prizadevnostjo na določenih področjih pa bomo morda izkoristili še kako notranjo rezervno.

Osnovne naloge v letu 1975 pa so naslednje: okrepiti samoupravljanje na vseh področjih združenega dela, povečati dinamičnost gospodarstva in povečanje reprodukcijske sposobnosti gospodarstva. Pomemben faktor stabilizacije je tudi varčevanje, ki naj bi se manifestiralo predvsem v racionalizaciji proizvodnje in zmanjševanju stroškov poslovanja.

Letošnje leto bo predvsem leto uresničitve ustavnih načel in njihove pretvorbe v vsakdanje življenje. Samoupravljanje naj postane stvarnost. Naj nam samoupravljanje ne predstavlja samo pravico temveč v prvi vrsti dolžnosti.

V naši organizaciji združene dela imamo nešteto problemov čeprav imamo seveda marsikaj dobrega.

Najprej je bilo na sestanku postavljeno vprašanje, kako bomo ustvarili dohodek ob vse ostrejših ekonomskih pogojih in dvigu stroškov. Razume se, da bomo morali iti v korak z ostalimi. Če pa bomo to hoteli, bomo morali še kaj izboljšati in se na nekaterih področjih obnašati bolj gospodarno. Povečati bo treba produktivnost dela, doseči boljši izkoristek delovnega časa in materiala. Kapacitete bomo morali do konca izkoristiti, izboljšati kadrovsko strukturo, ukiniti nepotrebna delovna mesta in odpreti nova, če bo potrebno. Pregledati moramo sistem normiranja in odpraviti vse nepravilnosti. Delovnih mest ne bomo smeli zapuščati predčasno. Zmanjšati bomo morali bolovanje in neopravičene izostanke. Na delovnih mestih bomo morali biti bolj disciplinirani in se odkrito dogovarjati. Vedeti moramo, da ni dovolj, če o problemih samo razpravljamo. Treba je ukrepati. Zadolžiti je treba posameznike, ki naj z vso odgovornostjo izvršujejo konkretne naloge.

V proizvodnji se nam dogaja, da na posameznih strojih zmanjka materiala in tako pride do nepotrebnih zastojev. Tudi pri lansiranju proizvodnje se pojavijo teža-

ve, ki jih povzročajo menjave. Če ostane nekaj materiala na stroju, se ta zavrže in gre pod odpadke, namesto da bi se podelal do konca. Da bi se ti problemi rešili, se zadalži tehnično službo, ki naj v najkrajšem času pripravi predloge za odpravo takega stanja.

Sistem naročenih količin oziroma planiranje le teh je treba izboljšati, da v bodoče ne bo prišlo do večjih odstopanj med naročeno in proizvedeno količino izdelkov.

Pri rezanju ovratnikov imamo prevelik odpadke. Pletenje je treba prilagoditi potrebi, ki jo postavlja posamezna velikost. Tehnična služba naj to prouči in ukrepa. Večkrat se dogaja, da prihaja iz proizvodnje tudi po 25 artiklov naenkrat. Predno se vsi sortirajo, preteče precej časa. Morali bi izgotoviti največ po 5 artiklov naenkrat, tako da bi z zakasnelo proizvodnje ne zamujali prodajnih rokov.

Poseben problem v tovarni je nedisciplinina. Alkoholizem, kraja in kriminal so pojavi, ki jih je treba v samoupravni družbi odpraviti. Ostro je treba nastopiti proti pojavom take vrste. Kdor pretirano uživa alkohol na delovnem mestu in s tem škoduje vsem nam, ali kdor krade, ta nima mesta v tovarni.

Clani ZK v ALMIRI so sklenili predlagati in dati pobudo, da naj bodo vsi sestanki le v prostem času, pa čeprav za ceno slabše udeležbe. Vsakdo naj se zaveda, da je dogovarjanje potrebno, vendar naj bi ne šlo na škodo delovnega časa, ki ga že tako ali tako veliko izgubimo.

Preprečevanje negativnih pojavov na vseh frontah gospodarjenja naj bo naša stalna naloga, kajti le tako bomo uspešno delali in tako z optimizmom gledali na bodočnost, za katero vemo, da ob vseh problemih današnjega časa ne bo lahka.

Taki in podobni problemi se skušajo osvetliti na sestankih članov ZK. Zelimo, da bi o njih razpravljali vsi zaposleni organizirano in ne za vogalom, kot se to često dogaja. Kot že rečeno pa samogovorjenje ne bo zadostovalo, treba bo stopiti v akcijo in ukrepati.

Bulut Zoran

Letna skupščina OOS

Z letno skupščino, ki bo predvidoma v zadnjih dneh meseca januarja, se bomo tudi mi vključili v široko akcijo sindikalnega članstva za uresničevanje interesov delavskega razreda, kakor so opredeljeni v ustavi in sklepih nedavnega 8. kongresa ZSS in 7. kongresa ZSJ. Na občnem zboru bomo ocenili delovanje svoje sindikalne organizacije

doslej, sprejeli nova pravila o organiziranosti in načinih delovanja, določili letni delovni in finančni načrt in izvolili oziroma potrdili izvolitev novih delegatsko sestavljenih izvršnih odborov.

Ob upoštevanju razmer in silnic v naši OZD in kongresnih sklepov, bomo morali pripraviti konkretni načrt akcij sindikalne organizacije in

zavezati posameznike, kdo bo kaj storil. Posebno pozornost bomo posvetili kadrovskim pripravam, saj mora biti sestava novih izvršnih odborov enaka sestavi sindikalnega članstva, kar posebej velja za ženske in mladino. Zavedati se moramo, da v nadaljnjem razvoju samoupravljanja igra veliko vlogo prav aktivni sindikat, če hočemo zares uresničiti statutarno načelo: »nič, kar je pomembnega za delavce, brez sindikata!«

M. B.

Stabilizacija

Na 2. seji zbora združenega dela, ki je bila 2. decembra, so delegati razpravljali o ocenah gospodarskih gibanj v prvih devetih mesecih lanskega leta. Zelo pomembno je bilo priporočilo tega zbora, naj delovne organizacije pripravijo lastne stabilizacijske programe, saj je iz pokazateljev za 1975 razvidno, da bomo lahko zadovoljivo zaključili letošnje leto, če bomo dvignili delovno storilnost, izboljšali disciplino in se vključili v varčevanje na vseh ravneh družbenega dela.

OO ZK v »Almiri« je pripravila program stabilizacijskih ukrepov in pregled izvajanja ustavnih določil po dokumentih, sprejetih na kongresih ZKJ in ZKS ter napolnili za konkretizacijo le-teh

kot so jih obravnavali tudi na 7. zasedanju sekretarjev osnovnih organizacij ZK.

Če pregledamo, kje so naši najvidnejši uspehi v uresničevanju neodtujljivih pravic delavcev, je to ustanovitev treh TOZD in pa konstituiranje OZD ter njen vpis v sodni register. Sestavljena je že večina novih samoupravnih aktov, kjer so dovolj neposredno opredeljene samoupravne pravice o odločanju o rezultatih dela.

Opravljen je bila tudi razdelitev premoženja, v bodoče pa bo treba opredeliti odnose med TOZD v zvezi z medsebojno izmenjavo sredstev.

Ob družbenoekonomski politiki in pogojih gospodarjenja v letu 1975 je OO ZK v naši OZD nadrobno razčlenila poslovno politiko v 1975.

Na svoje zadnjem sestanku v lanskem letu smo člani ZK razpravljali o stabilizacijskem programu ukrepov za prilagoditev gospodarjenja pogojem ekonomskega in družbenega razvoja v letošnjem letu in o izvajanju ustavnih določil. Še posebej smo se posvetili problemom proizvodnje in organizacije. Nekaj pomembnejših misli in sklepov s tega sestanka navajam v nadaljnjem tekstu.

Osnovna misel pri obravnavi stabilizacijskih ukrepov je bila ta, da le ti niso dokončni, temveč jih je treba nenehno dopolnjevati in izpopolnjevati. To je naloga vseh nas še posebej pa komunistov.

Cilj gospodarjenja v letu 1974 je bil pospešitev rasti

Otvoritvena seja

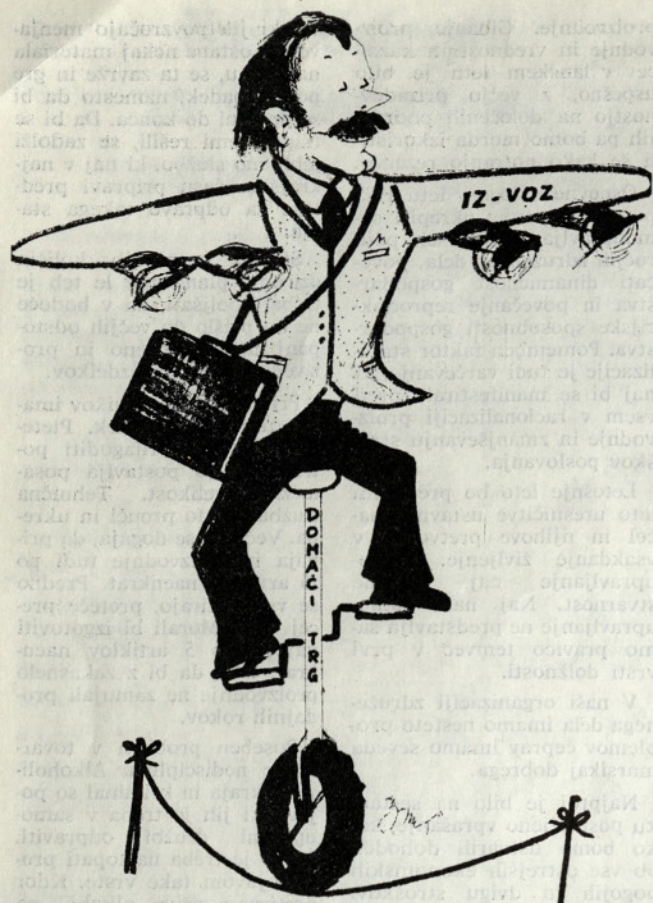
1. seja konference delegatov pokojninskega in invalidskega zavarovanja občine Radovljica je bila 18. decembra 1974 v veliki sejni dvorani SO Radovljica.

Na predlog kandidacijske komisije je konferenca delegatov izvolila za predsednika konference delegatov tovariša Mušej Mirka, za namestnika

predsednika pa Gros Minko, ki sta bila obenem tudi prva delegata za prvo sejo skupščine skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja v SR Sloveniji 26. 12. 1974.

Izčrpano poročilo o izhodiščih financiranja in programa skupnosti v letu 1975 pa je podal Jože Kacin, upravnik skupnosti invalidskopojninskega zavarovanja.

S poletom naprej

Janez Humerca, direktor komercialnega sektorja kot komercialni ekvilibrist 75

Leto 75 - leto težkih nalog

Leto 1975 postavlja na komercialnem polju pred nas velike naloge. Konkurenca na domačem in tujem tržišču se bo zaostрила, po vseh znanjih in neznanjih kazalcih sodeč bo gospodarska rast počasnejša, vse to pa nujno pogojuje zmanjšanje kupne moči. Zaradi omejene višine obratnih sredstev v trgovini in s tem seveda zmanjšanjem zalog se bo spremenil tudi sedanji sistem odjema s strani trgovine. Skrajšanje dobavnih rokov, naročila za krajša razdobja, dosledno izpolnjevanje dobavnih rokov, intenzivnejša obdelava terena s strani potniške službe, vse to so elementi, ki pogojujejo uspešnost v letošnjem letu. Na prodajnih področjih, ki so slabše obdelana, bo potrebno okrepiti potniško službo ter v proizvodnji doseči konkurentno in dosledno izpolnjevanje dobavnih rokov, kajti le tako bomo lahko zadovoljili kupca in v končni fazi tudi potrošnika. S spremljanjem svetovne mode v kreaciji, pametni izbiri modnih in kvalitetnih materialov ter seveda s kvaliteto naših izdelkov bo treba ohraniti renome, ki ga naša OZD uživa doma in v svetu.

Misliti je treba tudi na učinkovitejšo in primernejšo reklamno akcijo, s katerimi bomo seznanjali kupce in potrošnike o novih proizvodih in njihovi uporabnosti.

Kontrola cen v novih pogojih samoupravnega sporazumevanja bo še bolj zaostrena, kar pomeni, da bomo morali obraniti sedanjo tržno ceno, kljub podražitvi osnov-

nih in pomožnih materialov kot tudi ostalih storitev, ki posredno ali neposredno vplivajo na posamezne elemente kalkulacije. Da bi to tržno ceno obranili, bomo morali dosledno zmanjšati stroške, odpadek in izkoristiti vse ostale možnosti pri iskanju notranjih rezerv. S čim manjšimi zalogami, tako v osnovnem in pomožnem materialu, nedovršeni proizvodnji kot tudi v končnih izdelkih pa bomo razbremenili obratna sredstva, kar je tudi del našega stabilizacijskega programa, ki ga je na zadnji seji sprejela in potrdila tudi OO ZK Almir.

Težave pa bodo nastopile tudi v eventuelni spremembi režimov uvoza surovin, kjer smo s svojo proizvodnjo v dobri meri vezani na uvoženo prejo. Vse to narekuje preorientacijo vključno s skromnim možnostim pri izbiri asortimana prej pri domačih proizvajalcih na vse možne nakupe pri le-teh in s tem doprinosom deleža pri razbremenitvi bilance uvoza in izvoza.

Zavestno se bomo morali vključiti tudi v tok jugoslovanske izvozne politike in čim več prodati na tuje tržišče. Seveda v upravičenem pričakovanju novih stimulativnih ukrepov ali ugodnosti, ki bodo vzpodbujale našo delovno organizacijo, da na tujem tržišču tako na vzhodnem kot tudi zahodnem poišče vse možnosti za čim boljši plasm svojih izdelkov.

Skratka ob kriznem obdobju, ki se obeta, bomo morali čim bolj gospodariti, da bomo predvidene težave tudi uspešno prebredili.

Janez Humerca

Mesec dni po preselitvi v novo tovarno, ko se je delo v njej že uteklo, smo za nekaj misli in mnenj naprosili nekaj članov kolektiva TOZD Proizvodnja pletenin Nova Gorica.

Ob otvoritvi nove proizvodne hale se je v vaši TOZD marsikaj spremenilo. Pogoji dela so se bistveno zboljšali in ob tem dejstvu se pričakuje tudi dvig storilnosti in novi delovni uspehi. Kakšni so vaši načrti v zvezi s planom, proizvodnjo in nadaljnim razvojem tovarne?

ADO SEMROV,
vodja TOZD:

Z našo novo proizvodno halo so se pogoji dela toliko izboljšali, da jih je s starimi težko primerjati. Novi prostori omogočajo tudi zboljšano organizacijo dela in ob tem tudi dvig produktivnosti. Vendar pa bo potrebno še dodatno investiranje v novo opremo, predvsem v šivalne stroje, ker moramo v prvi vrsti doseči izravnano kapacitet med pletilnico in šivalnico. Vsekakor nam prostori omogočajo povečanje proizvodnje za približno 100 %, kar bomo skušali doseči do konca leta 1975.

Ob vseh naporih, ki so spremljali priprave na selitev iz starega poslopja v novo, je popolnoma razumljavo, da se z dopolnilnim izobraževanjem samoupravljalcev v vaši TOZD niste tolikanj ukvarjali, kakor bi si mogoče želeli. Osmi kongres ZSS in sedmi kongres ZSJ pa sta prav izobraževanju samoupravljalcev posvetila veliko pozornost? Kaj boste na tem področju storili v prihodnjih mesecih?

COTIC ANKA,
predsednica DS TOZD:

Člani naših samoupravnih organov so se lansko pomlad že udeležili seminarja, namenjenega izobraževanju samoupravljalcev, čeprav ne vsi. Zavedamo se nalog, ki sta jih na tem področju postavila pred nas oba kongresa, in bomo za izobraževanje članov našega kolektiva skrbeli še naprej. Ponovni seminar s temami, ki zadevajo samoupravljanje, bo še v prvi polovici letošnjega leta.

Kakšno je po vselitvi v novo tovarno vzdušje v sindikalnih vrstah? Kako ste v novih razmerah uredili preskrbo s toplim obrokom?

ZDENKA KLANČIČ,
predsednica OOS:

Preselitev v novo tovarno pomeni za nas izpolnitev dolgoletne želje po urejenih in sodobnih prostorih in pa zavest, da v okviru celotne OZD nekaj predstavljamo. Začeli smo delati z veseljem in voljo in to ne samo v proizvodnji, temveč v družbeno političnem področju. O tem, kako bi organizirali družbeno prehrano, smo se na raznih sestankih pogo-

varjali že pred vselitvijo. Čeprav nam je v tovarni na voljo velika in lepo urejena jedilnica, ni bilo na nasem območju mogoče najti nekoga, ki bi bil pripravljen kuhati in voziti malico v naš kolektiv. Zato smo se na zboru delavcev odločili za predlog, ki nam ga je dal Avtopromet Gorica. Omenjena delovna organizacija nam pripravlja malico v lastnih prostorih restavracije »Zvezda«. A ker je restavracija od naše tovarne precej oddaljena, nam je Avtopromet omogočil prevoz z lastnim avtobusom. Del stroškov za malico 6,00 din plača vsak sam, prevoz in pa razliko do 12,00 din pa naša TOZD. Po enem mesecu bi bilo seveda prezgodaj govoriti o drobih in slabih straneh takšnega načina, vsiljuje pa se vprašanje, ali je poleg lepe lastne jedilnice prevoz v drug lokal res najboljše in najcenejša rešitev.

Vaš aktiv mladih delavec je ob ustanovitvi pokazal veliko elana in pripravljenosti za delo. Kakšni so vaši načrti glede na samo delo v tovarni, v aktivno mladih delavcev in zunaj nje?

TANJA HROVATIN,
sekretar OO ZSMS:

O programu OO ZSMS novogoriške Almir bi lahko govorili tja do marca meseca. Za občni zbor sindikalne organizacije, kjer bomo sodelovali tudi mladi, že pripravljamo gradivo. Na športnem področju imamo 25. januarja v načrtu tekmovanje v kegljanju. Na prijateljskem srečanju se bomo pomerili borbeno in posamezno (50 lučjev), naš nasprotnik pa bo ekipa iz Radovljice, ki jo sestavljajo Gašperlin Slavica, Bratuša Tatjana, Bulut Danica, Pretnar Francka, Ambrožič Cveta, Hladnik Tone, Papler Franc, Selan Franc in Bulut Zoran. Domačini pa bomo na kegljišče poslali Hro-

vat in Tanjo, Gulin Ladojko, Pavlica Oskarja, Pintarja Valentina in Semrov Adija. Tekmovalcem bomo seveda podelili priznanja. V načrtu imamo prireditve za osmi marec, dan žensk, ob kateri bi radi organizirali tudi srečolov. Če nam bo uspelo, še ne vemo, ker imamo težave z denarjem.

Stikov z drugimi organizacijami še nimamo, ker smo šele komaj ustanovljena OO ZSMS, vendar jih bomo v prihodnje navezali in se potrudili, da bo naše delo uspešno, pestro, da bomo z njim prispevali k razvoju naše TOZD in pa nas samih.

Kako se počutite v novi tovarni?

MILKA STOLFA,
pletilja:

Počutim se zelo dobro, zadovoljna sem, ker smo v novem in lepem obratu, ki je takorekoč v središču mesta. Zdaj imamo tudi toplo malico, vendar bi morali v bodoče misliti tudi na lastno kuhinjo.

Kako ste zadovoljni z novimi delovnimi pogoji?

KRANJC MARIJA,
strojna šivilja:

Zelo zadovoljna sem, pa tudi vse moje sodelavke iz šivalnice, ki so mi naročile, naj povem to še v njihovem imenu. Malce nezadovoljstva je le pri normah, ki se nam zdijo zares previsoke. Zanimaj nas, v kolikšni meri doseže mo plan in ni nam vseeno, če ugotovimo, da so rezultati slabši, kakor pa je bilo predvideno. V šivalnico prihajajo nove delavke in mislim, da je to nujno, saj moramo šivalnico povečati in dobro organizirati. Tudi s toplo malico smo zadovoljni, vendar upamo, da bomo k njej enkrat lahko sedli v naši udobni jedilnici, mogoče takrat, ko nas bo v TOZD okoli 200, kakor imamo v načrtu.

Novogoriška pletilnica

Dopisujte v naše glasilo!

Kozjansko

V vseslovenski solidarnosti akciji Kozjansko 74 je sodelovala tudi naša OZD. Zbori delavcev so se odločili, da bodo za humano pomoč prizadetemu področju delali dve prosti soboti in skupni znesek, ki so ga kolektivi TOZD Proizvodnja pletenin Radovljica, TOZD Proizvodnja pletenin Nova Gorica, TOZD Industrijska prodajalna in SDS skupne službe namenili Kozjanskemu, znaša 88.953,35 din.

Dokazali smo, da znamo biti solidarni in pomagati sočloveku, kadar je v stiski.

Odprava posledic potresa na Kozjanskem traja že sedem mesecev. Iz že večkrat objavljenih podatkov je razvidno, da bo za obnovo Kozjanskega potrebno kar 681 milijonov dinarjev, da bodo vsi Kozjanci imeli streho nad glavo, da bodo lahko obnovili poškodovana gospodarska poslopja, zgradili šole in zaščitili kulturne spomenike.

Delovni ljudje z Gorenjske so se obvezali, da bodo pomagali odpravljati posledice v krajevni skupnosti Šmarje, ki ima 3600 prebivalcev, in kjer so občutili potres kar v enaindvajsetih naseljih. Poškodovanih je bilo 657 objektov, skupna ocenjena škoda pa znaša 59.050.000 din. Največji delež škode predstavljajo v poslopja tako imenovani četrti kategoriji, ki jih je potres tako prizadel, da jih bo potrebno rušiti. Razen tega se je Gorenjska obvezala, da bo v Šmarju pri Jelšah zgradila drugo fazo osnovne šole s telovadnico. Prvi del šole s dvaindvajsetimi učilnicami, v katerih se gnete preko 700 otrok iz šmarske in podružničnih šol, je bil zgrajen z denarjem temeljnih izobraževalnih skupnosti slovenskih občin.

Med občani, ki jih je prizadel potres, je 21 kmetov, 9 delavcev, 4 upokojenici in zasebni obrtnik. Poprečni osebni dohodek prizadetih v tretji in četrti kategoriji je 1.100 din, marsikje pa ne presega niti 115 din (socialna pomoč).

Gorenjska je v krajevno skupnost Šmarje poslala tudi gradbeno operativno. Na Kozjanskem namreč manjka krepkih, delovnih rok, saj so na kmetijah marsikje ostali le ostareli ljudje, zato so se kaj kmalu pojavili špekulanti, ki so hoteli na hitro zaslužiti. Toliko in toliko milijonov na roko, pa postavijo hišo pod streho.

Na Gorenjskem je pobudo prevzelo SGP Projekt in je pod svojim okrijem poslal na Kozjansko tudi delavce gradbenin podjetij Sava in Gradis z Jesenic, GP Bohinj, Gorenjca iz Radovljice, Lenika iz Skofje Loke in SGP iz Trzica. Predsednik krajevne skupnosti Šmarje, tovariš Karel Anderšek je povedal, da so Kozjanci z njihovim delom izredno zadovoljni in da tako vestnih, delovnih in prizadevnih delavcev še niso imeli.

Vsem Kozjancem je zagotovljena najnujnejša strena nad glavo in nikomur ne bo treba preživeti zime v šotoru ali v avtomobilski prikolic.

Za zdaj dodeljujejo vsem prizadetim le kredite. Odplačevanje se bo začelo po treh letih. V tem času bo stanovajska samoupravna skupnost določila del kredita, ki ga bo prizadeti dobil kot družbeno pomoč. Višina tega dela je odvisna od škode in gmotnega položaja prizadetega.

Oškodovanci v četrti kategoriji dobe 200.000 dinarjev posojila za dobo 40 let z 2% obrestno mero, če mesečni dohodek ne presega 1.100 dinarjev. Če znašajo prejemki na člana do 2.500 dinarjev, se kreditni rok skrajša na 25 let, če je dohodek višji, pa bo posojilo treba vrniti še prej. V tretji kategoriji so merila enaka, le roki vračanja so krajši.

Na predlog predsednika krajevne komisije so se odločili in temeljni kamen za drugo fazo šole vzdali ob Dnevu republike, šolarji pa naj bi sedli v šolske klopi letos v mesecu maju!

Srečanje z upokojenkami

Ob praznovanju Dneva republike je bilo v restavraciji hotela Grajski dvor tudi srečanje sodelavk, ki so odšle v pokoj v letu 1974. Srečanja so se mimo upokojenk udeležili še direktor naše OZD, Miro Kavčič, predsednica OOS Milka Blažičeva, predsednik DS OZD Legat Jurij in vodja splošno kadrovskega sektorja Cerkovnik Ivan. Miro Kavčič, ki je upokojenke pozdravil v svojem imenu, v imenu vodstva podjetja, samoupravnih organov in kolektiva, je izrazil željo, da bi »Almira« še naprej živela z njimi, da bi spremljale njeno rast, o ka-

teri bodo lahko brale v našem glasilu, in poudaril, da so v zdaj res trdnem temelju naše OZD vzdani tudi zidaki njihovih prizadevanj. Upokojenke so prejele še barvno fotografijo z nekdanjega delovnega mesta in pa spominska darila.

V prijetnem razgovoru, ki je stekel zatem, so si bile edine, da je slovo od kolektiva, kjer človek preživi manj ali več časa, vedno malce boleče, toda mlajšim je pač treba odstopiti mesto.

ANICA BORIČEVA, petnajst let pletilja v vzorčnem oddelku:

Kar lepo je bilo, pa tudi pokoja se ne bojim, če bom le zdrava.

IVANKA HERGOUTOVA, tri leta snažilka:

Težko odhajam, toda doma imam težave in ne kaže drugače.

IVANKA PRESERNOVA, šivilja, osem let in pol na šivanju jusov:

Dobro sem se razumela s kolegicami, manj zadovoljna pa sem bila z nizko ocenjenim delovnim mestom, ker imam visoko kvalifikacijo. Toda zato še vseeno odhajam brez zamere. Če bom zdrava, bo tudi vse drugo.

Po prijetnem srečanju so predstavniki naše OZD zaželeli vsem trem še zadovoljno in zdravo 1975.

Srečanje z upokojenkami

SLO in družbena samozaščita

Na tridnevnem seminarju za vodstva ZK občine Radovljica so bili med drugim sprejeti tudi zaključki o splošnem ljudskem odporu in o družbeni zaščiti. Ob spoznanju, da mora SLO postati osnovni temelj obrambe naše neodvisnosti in samoupravnih socialističnih družbenih odnosov, in mu bo treba posledje posvetiti več pozornosti tudi v organizacijah združenega dela, smo naprosili za kratek razgovor načelnika oddelka za narodno obrambo pri skupščini občine Radovljica, tovariša Janka Rozmana.

Vloga SLO, naj bo v miru ali v vojni, je izredno pomembna. Bi nam lahko povedali nekaj o pomembnosti?

Položaj v svetu še zdaleč ni in pa tudi še dolgo ne bo takšen, da bi bili lahko brez skrbi, kar zadeva našo varnost. Svetovna reakcija ni brezbržna ob politični vlogi Jugoslavije, zanjo je zanimiv tudi njen geografski položaj in zato ob dogodkih na tehtnici mir-vojna ne moremo ostati neprizadeti. Čim boljše so priprave na obrambo lastnih meja, tem manj je nevarnosti za morebitni napad. Najpomembnejše bistvo SLO pa je prav v tem, da se za obrambo pripravljamo in usposablja vsa družba, saj armada predstavlja le del oboroženega odpora.

Na čem bodo temeljile naloge in načrti za 1975?

Stremeti moramo za tem, da se bodo mimo oboroženih sil na splošni ljudski odpor pripravljali vsi ljudje, da bodo vsi odločali o pripravi in se v tej smeri tudi usposabljali. Za primer vojne stanja moramo v novih, otežkočenih pogojih, obvladati organizacijo bolnic in zdravstvene službe, preskrbe,

šolstva, vojne proizvodnje, socialnega skrbstva ogroženih in še zlasti starejših ljudi, zaščito in reševanje ljudi in njihovega premoženja.

Posebno pozornost moramo posvetiti utrjevanju pravic v krajevnih skupnostih in pa v organizacijah združenega dela.

Kako naj se v vsa ta prizadevanja vključujejo mladi delavci?

Mladi delavci se morajo predvsem bolj zavedati svojih nalog, ki zadevajo splošni ljudski odpor in se morajo nanj zavestno pripravljati, kljub temu, da je v primeru vojne njihovo mesto na fronti. Izkoreniniti pa je treba tudi mnenje, da so dekleta primerna le za ekipe prve pomoči. Izkušnje so pokazale in to prav v naši občini (v podružnici LB in pa blejski Vezenini), da so dekleta prav tako imenitne strelke ali pa gasilke kot fantje, da so lahko »enakovredne« tudi v teritorialnih enotah; po drugi plati pa moramo stremeti tudi za tem, da bi usmerili v vojaške poklice več mladine kot doslej.

Kako se v čim bolj uspešno dejstvo SLO vključujejo družbene politične organizacije?

ZKS mora biti še posebej pozorna in aktivna na področju družbene samozaščite, posebno kar zadeva vnašanje sovražne propagande in socializmu tujih, kvarnih vplivov. Sekretarji OO ZK pa bodo skupaj z odbori za SLO v organizacijah združenega dela in krajevnih skupnostih nosilci in pobudniki posvetovanj o splošnem ljudskem odporu. Občinski svet Zveze sindikatov Slovenije bo or-

ganiziral obvezna predavanja o družbeni samozaščiti v delovnih organizacijah, organizacija SZDL pa v krajevni skupnosti.

Kajti le tako, če bomo vsi združili svoje napore, bomo zares pripravljeni in nam ne bo težko braniti svojih meja. ABV

Naši pripravniki

ANDREJA KOŠMRLJEVA

Plavalaslo in s prijaznim nasmeškom srečujemo v tovarni našo pripravnico, Andrejo Košmrljevo. K nam je prišla iz Loškega potoka, čeprav je pravzaprav že napol Gorenjka, saj je obiskovala TSS v Kranju. Razrednik jo je opozoril na razpis naše OZD za pletilskega tehniko v Novi Gorici. Andreja se je prijavila in je bila zelo zadovoljna, ko je prejela obvestilo, da je sprejeta v medsebojno razmerje v združenem delu.

Pravi, da je rada prišla v Radovljico in da ji nato tudi v Novo Gorico ne bo težko iti. V kolektivu se dobro počuti, saj so sodelavci prijazni in nihče ji nikoli ne odreče pomoči. Delo se ji zdi zanimivo in upa, da se bo do konca pripravniške dobe čim več naučila ter si nabrala izkušenj za samostojnejše delo.

Stanuje pri prijazni družini v Predtrgu, kjer ima vso oskrbo, v prostem času pa najraje bere ali gleda televizijo. Ob sobotah ali nedeljah pa se srečuje z nekdanjimi sošolkami in sošolci, da ji ni dolgčas. Poseben Andrejin konjiček pa je pisanje pesmi, ki so preproste, vsem dostopne in prežete s toplino. Eni smo namenili mesto tudi v tej številki glasila.

Pripravnica Andreja Košmrljeva

OTOŽNO SRCE

Zakaj srce otožno bije, ko zunaj vendar sonce sije, zakaj solze po licih mi teko, ko vesela bi bila lahko. To je zato, ker ni nikogar ki bi me ljubil, nikogar, ki bi menil se zame. Zelela bi vsaj delček sreče ali prijazno besedo, a je ni. Zato je moje srce žalostno in joče.

Brez strahu na mraz in veter

Pred vrati so zimske počitnice in z njimi veliko veselje in radost otrok — če bo zapadlo kaj snega.

Tudi me mamice se veselimo z njimi, zato jim bomo napletle za letošnji sport na snegu ali pa samo za tekanje v mrzlem zimskem zraku pulover, ki mora biti še lepši od lanskega. Ker ima naš otrok bundico, ki je dovolj debela, da ga obvaruje pred vetrom in mrazom, mu bomo pod njo oblekle tanjši pulover iz volne. Pulover bo seveda lepši, če bo spleten v več barvah. Izbirajte torej med modro, rumeno, surovo, zeleno in rdečo.

Pulover št. 1 je pleten v vezavi ena leva ena desna. Deli in rokava so v modri barvi do višine prs z rumeno, zeleno in isto modro prehaja v rdeči zgornji del puloverja. Ob straneh so prišiti v rumeni barvi in v cevasti vezavi napleteni stranski deli, ki dajejo puloverju večjo trdnost. Obroba ob vratu je široka 3 cm v modri barvi z rumeno črtico.

Št. 2 — Pulover je pleten v rdeči, modri in beli barvi. Pletivo ena leva ena desna. Prednji in zadnji del sta enobarvna rdeča, tudi rokava so do prsne višine rdeča. Bela, modra in rdeča črtica naj bo

do široke po 0,5 cm, nato 3 cm široka bela črta in zopet črtice modra, rdeča, bela in naprej modra, ki naj sega v podaljšanem rokavu do ovratnega izreza. Na 3 cm široko belo črto bomo prišili modre ali rdeče zvezdice. (Lahko so tudi vezene). Obrobe ob vratu 3 cm, modre z drobno rdečo in belo črtico ob šivu. Stranski deli so pleteni v modri barvi in cevasti vezavi. Med modri stranski del in rdeči prednji del vsijte belo pleteno vrvico (lahko tudi belo vezalko).

Št. 3 — Za vse tiste, ki imajo smučarski pulover že od lanske sezone pa svetujemo volneno jopico na zadrgo, primerno za spomladansko smučanje na toplem soncu, za takrat, ko odvržemo bundo. Jopica je v rdeči, modri in rumeni barvi. Prednji deli so pleteni v italijanski vezavi in rdeči barvi, zadruga je modra ali rumena, žepi modri in rumeni. Stranski deli trdo pletivo 3 desne, 2 levi v rumeni barvi. Rokava v isti barvi, začetek 5 cm, rumen, ostalo modro, rokav se podaljša v ramo. Ovratnik dvojen, rumen, ob robu 1,5 cm rdeče. Pod jopico je rdeč ali rumen puli.

Št. 4 — Na saneh, smučeh, drsalkah ali kotalkah so otro-

ci lahko oblečeni tudi v jersey. Jopica, ki jo vidite na sliki št. 4, je iz modrega, rdečega in rumenega jerseyja. Modri deli imajo na spodnjem delu — robu dvojen, 7 cm rdeč rob, in zgoraj rumeno sedlo. Rumena zadruga se vleče do konca rdečega pletenega ali jersey ovratnika (dvojno). Rdeča rokava imajo 6 cm širok moder zavihek. Na levo stran jopice prišijemo začetnico otrokovega imena. Črko izrežemo iz rdečega in rumenega jerseyja. Rdeča naj bo 3 mm večja. Položimo ju drugo na drugo in hkrati prišijemo na modri prednji del jopice. Rumena črka bo imela lepo rdečo obrobo.

Št. 5 — Nazadnje imamo še običajen moder pulover (lahko iz ostankov), pletivo ena leva ena desna. V pasu ima pol cm široke črtice rdečo, oranžno in rumeno. Na oblistno levega rokava prišijemo iz jerseyja ali iz cevastega pletiva 3 različno velike kroge, drugega na drugega. Krogi so v rdeči, oranžni in rumeni barvi. Ovratnik je dvojen in se odpira z rdečo zadrugo. Pod ta pulover lahko oblečemo še rdeč puli.

Veliko sreče in potrpljenja!
Maruša Černilec

Pisani in ljubki modeli za mraz in veter

Od prvih živalskih kož do starega Egipta

V prvih številkah našega glasila smo se seznanili z zgodovino pletenja, zdaj pa se bomo počasi sprehodili skozi mikavno, včasih osupljivo, drugič muhavo, pa spet umirjeno, a zmeraj zanimivo zgodovino oblačenja.

Kako je pravzaprav z oblačenjem? Nastalo je iz potrebe, da bi človek zaščitil svoje telo pred neprijetnimi, predvsem vremenskimi vplivi, tako, na primer, so Eskimi do vrh glave zaviti v krzno, primitivni narodi v tropskem

podnebnju pa ponavadi nosijo okoli ledij samo ozek predpasnik.

V dolgem razvoju oblačenja je zmeraj bolj izstopal tudi estetski videz oblačil. Privilegirani družbeni sloji so v vseh časih in civilizaci-

jah že z načinom oblačenja naglašali razliko med seboj in širokimi množicami ljudstva. Primitivni narodi so te razlike naglašali s tetoviranjem, frizuro in nakitom.

Prve poskuse krojaških veščin najdemo že v kameni dobi, saj so ponekod našli koščene šivanke in krojaški pribor iz kamna. Na risbah, ki so jih odkrili v raznih podzemskih jamah, so bili tudi liki oblečenih ljudi. Moški so obuti v nekakšne škornje, ženske pa oblečene v zvončasta krila in visoka obuvala. V mlajši kameni dobi, ko so že redili živali in pridobivali volno in predelovali lan, so tkanje začele spodrivati živalske kože. O tem priča uporaba preslice in nekakšnega prapraočeta pletilskega stroja s kamnitimi utežmi.

barve spodrinila bela. Sprva preprost predpasnik okoli ledij je postal naguban. V srednji državi so predpasniki postajali daljši, Egipčani so nosili enega čez drugega, pri čemer je bil zgornji prosojen. V novi državi so začeli čez predpasnik nositi kratko srajco, ki je sčasoma postajala smeraj bolj ohlapna in nagubana.

Ženske v stari državi so čez ozko in privilegajočo se obleko z naramnicami, segajočo do srede meč, nosile ogrinjalo ali mrežo, skleteno iz korald. V novi državi pa so jih spodrinila kratka, prosojna ogrinjala, speta pod prsmi. Služabnice in sužnje so zvečine nosile samo predpasnike, na nekaterih spomenikih pa je videti še obleke s pisanimi geometrijskimi vzorci ali iz ptičjega perja. Tudi glasbenice in pesalke so imele v novi državi le ozek pas okoli ledij.

Od srednje države naprej so že oblikujejo poklicna oblačila. Tako imajo vojaki na sprednjem delu predpasnika koničasto končavajočo se ruto, mornarji pa na zadnji strani prišit kos usnja.

Izredno bogata pa so bila oblačila vladarjev in njihovih družin, ki jih zmeraj dopolnjuje čudovit nakit.

Naglavno okrasje in dišavni stožec

Ostanki in spomeniki močnih starih kultur, kakršna je bila egipčanska, so prava pravcata galerija noš in oblačil od vladarja in boga do najnižjega služabnika.

Pa se najprej pomudimo v Egiptu, kjer se moda v obdobju vseh treh držav, (stara država od 2653—2163, srednja država od 1991—1771 in nova država od 1552—1071 pred našim štetjem) ni bi-

Belo oblačilo in pisana ogrlica iz stare države

Egipčani so se brili po telesu in po glavi in zato je bila že v stari državi v modi čela vrsta manj ali bolj imenitnih lasulj, najbolj umetelne med njimi pa najdemo v novi državi.

Bogata oblačila faraonov iz nove države

stveno spreminjala. Živalske kože, ki so se obdržale samo v obrednih kraljevih oblačilih — usnjen pas in panterjevo krzno — je že na začetku egipčanske zgodovine spodrinilo platno, saj so stari Egipčani predelovali lan in hombaž. V stari državi so bila oblačila pisana, polna raznih vzorcev, nato pa je druge

Otroci so bili po tedanjih šegah do dvanajstega leta popolnoma goli. Vsi pa so nosili sandale iz papirusa ali usnja. Prav tako so moški in ženske nosili tudi nakit. Kiti so se z narokvicami, nataknjenimi na nadlaket in podlaket, ženske pa so nosile obročke tudi okoli gležnjev. Venci v laseh in ovratnice iz zlata in poldragih kamnov v podobi stiliziranih cvetic so neprekosljivo delo tedanjih zlatarjev.

Alenka Bole-Vrabc

TUNIZIJA

MIMO MEST IN SKOZI OAZE

(Nadaljevanje in konec)

Zopet proti morju

Ravna cesta, speljana po puščavi z redkim grmovjem nas je pripeljala v Sousse, tretje največje mesto v Tuniziji. Moderni del mesta se na eni strani nadaljuje v pravo turistično naselje z razvrščenimi hoteli, ki se sončijo na obali. Z druge strani obkroža mesto trgovsko pristanišče. Tudi Sousse ima staro zgodovino. V starem delu mesta še danes kljubuje Kazba — stara utrdba iz IX. stol. Tu je tudi velika in ob njej še več manjših mošej. Souk v Sousseu ni nič skupnega s tistim v Kaironanu. Le majhen del je namenjen domači obrti, vse ostale ulice pa so podobne veliki veleblagovnici, kjer prodajajo nove in rabljene televizorje, vse mogoče radioaparate, plastične posode, novo in rabljeno pohištvo ter drugo sodobno, na žalost le malokdaj lepo navlako. Dosti lepši je sprehod po muzeju, kjer imajo bogato zbirko rimskih mozaikov.

Kako mogočen je bil rimski imperij, smo se prepričali čez dobrih 60 km naprej, kjer se sredi puste ravnine dviga osamljen amfiteater El Djem. Po svojih razsežnostih se lahko postavi ob bok rimskemu Koloseju, saj je včasih lahko sprejel 35.000 ljudi. V 17. stol. so tamkajšnji prebivalci uporabili kamenje amfiteatra za gradnjo hiš. Ostanki pa še danes kraljujejo nad peščeno ravnino.

Prva oaza

Hiteli smo naprej, da bi se čim prej shladili v prvi oazi na našem vročem potovanju, v oazi Gabes. V tej oazi ob morju se bohota okrog 300.000 palmovih dreves in med njimi je največ dateljevcev. Pod njimi rastejo olive, limone, breskve, tobak in zelenjava. Oazo namakajo reka Gabes in številni kanali, speljani med drevesi. Mesto se greje na soncu ob morju, pod drevesi so namreč le majhni zaselki. Rodovitna zemlja je predragocena, zato imajo rastline prednost pred ljudmi.

Matmata

Bil je že mrak, ko smo se po vijugasti cesti dvigali nad rdečimi golimi hribi proti poslednji postaji tega dne. Končno smo prispeli do table z napisom Matmata. Večerno sonce je še bolj poudarjalo rdečo barvo peščenjaka, na valoviti pokrajini je tu in tam samevala skupina palm. Hiše ni bilo nikjer nobene, čeprav živi v Matmati okrog 3500 ljudi. Vedeli smo, da je Matmata trogloditsko naselje, kjer žive ljudje v zemljo iz-

kopanih domovih, pa vendar nas je pogled na pusto pokrajino presenetil. Napisi so nas pripeljali do Hotela Sidi Driss. Turistično društvo je preuredilo pet jam v hotel, kjer lahko prenočiš in kaj poješ. Ustavili smo se pred vhodnimi vrati in se nato spustili po stopnicah navzdol po rovu v prostorno okroglo dvorišče s cca 12 m premera. Okrog nas se je dvigala kakšnih 10 m visoka stena in na vrhu smo zagledali zvezdnato nebo. Počutili smo se kot v prostornem vodnjaku. V naravni zid iz trdnega peščenjaka so v dveh nadstropjih izdobljene sobe. Polkrožne odprtine obrobljene z belim apnom vodijo v belo pobarvane prostore. Edina oprema so postelje in odrezana palma debela, na katera postaviš svečo. Naš hotel je imel pet velikih jam povezanih med seboj s tuneli. V jamo lahko splezaš v zgornje prostore le po vrvi, ki jo nato potegneš za sabo. Prebivalci Matmate so Berberi, ki so takšna prebivališča zgradili v obrambne namene, pa tudi zato, da se z njimi ubranijo pred vročim soncem. Prostorji so noč in dan prijetno hladni. Ob svečah so nam postregli z arabsko jedjo iz zdroba, ki ji pravijo couscous (kuskus).

Tisto noč smo bili edini turisti in ker nas je bilo odločno premalo, da bi nam prišla plesat berberska dekleta, ki se zberejo, kadar pride v Matmato več turistov, so nam trije Matmatanci, ki oskrbujejo hotel, pripravili prijeten večer pod zvezdnim nebom. Na stari konzervi s pomočjo špirita so skuhalo močan mentin čaj, ki se po jakosti lahko primerja z italijanskim expresom. Potem so ob spremljavi bobnov zapeli nekaj pesmi. Tudi mi smo se potrudili, kar se je dalo, a tudi najbolj poskočne slovenske viže so zbledele ob jasni in čisti melodiji njihovih glasov. Na koncu smo vsi skupaj zaplesali njihov ples, ki malo spominja na naše kolo. Potem smo se zavlekli vsak v svojo jamo in prav nič nismo pogrešali mehkega tapisona, pa klimatskih naprav in podobnih sodobnih dosežkov.

Zjutraj smo se poslovili od prijaznih mož in žene v temno črtastem berberskem oblaku, ki je prišla pospravljat jamo in bilo nam je žal, da ne moremo dlje ostati med temi prijaznimi ljudmi.

Toda vabila nas je puščava. Do Nefte vodita dve poti. Ena prečka slavno jezero Chott el Djerid, ki je poleti suho in po njem vodi pista, ki jo lahko prečkaš z izkušenim vodičem. Sonce in vročina ustvarita privide in zdi se ti, da se pelješ po vodi. Druga cesta je speljana okrog jezera in je asfaltirana. Odločili smo se za drugo varianto,

ker nismo zaupali naši »Zastavi«, ki bi morala poleg vse prtljage in nas štirih sprejeti še vodiča in nas preko jezerskega dna prepeljati na drugo stran.

Okrog poldneva smo se pripeljali v Toreur in poiskali turistični urad. Zopet so nas pozdravili z »doberdan«. Tudi tu v vroči puščavi imajo jugoslovanskega zdravnika. Naslednja oaza je Nefta in tu smo poiskali senco in hlad v hotelski sobi. Senca je sicer bila, toda stene so bile vroče, rjuhe kot ogrevane in mrzel tuš je bil topel. Popolnoma mokri lasje se ti na soncu posušijo v petih minutah. Ob mrzli coca-coli in v glavnem pod tušem smo pričakali popoldne. Nato smo na kameilah odjezdili pod hladna drevesa oaze.

Tu je rodovitna zemlja še bolj dragocena kot v Gabesu in prav vse hiše se stiskajo pod vročim soncem. Vsaka ped oaze je obdelana. Tam, kjer se nehajo palme se prične rumen pesek, ki sega neskončno daleč. Zato se prebivalci borijo za vsako palmo posebej. Star vodič v beli djellabi nas je popeljal skozi malo naselje. Povsod so se igrali majhni otroci, tu in tam se je prikazala v belo zavita ženska. Potem smo naenkrat zagledali temnolaso žensko v kratki tirkični obleki s cekarjem v roki. Vsedla se je na moped in odbrzela po ravni cesti. Naš stari vodič se je ozrl za njo in odkimal z glavom: »Ste videli, naše žene so enakopravne in nam možem se obetajo slabi časi, čisto so nas podredile!« Jaz pa sem je bila vesela. Vsaj eni je uspelo pobegniti iz temne hiše v svetlobo in zapeljati v zunanji svet, ki je tu sredi puščave domena moških.

Vesna Gabršček-Ilgo

Popravek

V zahvali za BARBARO ZUPAN je pomotoma izpadlo ime MARIJE LUZ-NARJEVE.

Rešitev nagradne uganke

Kurir Vinko, kakor je bila pravilna rešitev nagradne uganke, je izmed štiriinpetdesetih pravih rešitev izžrebal PAVLO MAROLTOVO, ki dobi 50,00 din. Čestitamo!

Oj, ta produktivnost (humorja)

Zarko Petan:

BALADA O UPOKOJENCU

Zgodba ni izmišljena. Zatorej je vsaka pooblastnost z resničnimi dogodki, z živimi ali mrtvimi osebami zelo verjetna.

Borimo se zoper visoke in vsak dan višje cene. Borimo se objektivno in subjektivno, množično in individualno, po državni in po privatni liniji, a vedno, zal, neuspešno.

Urad za cene je petkrat prekosi plan cen. Vsi njegovi uradniki so si kupili vile in avtomobile. Placani so po učinku.

Državljan Komar, upokojenec po poklicu, se je boril zoper visoke in vsak dan visje cene subjektivno in individualno, po privatni liniji.

Takole:

Ko se je podražilo meso, je rekel, pa ga ne bom jedel!

Ko se je podražilo vino, je rekel, pa ga ne bom pil!

Ko se je podražil tekstil, je rekel, hodil bom nag!

Ko so se podražili čevlji, je rekel, hodil bom bos!

Ko so se zvišale najemnine, je rekel, spal bom v parku!

Skratka, napovedal je cenam vsesplošno stavko. Ni pa računal s stavkokazi. Kajti drugi ljudje so še kar naprej jedli meso, pili vino, hodili okrog oblečeni in obuti ter plačevali visoke najemnine.

Toda državljan Komar ni obupal. Vzkliknil je:

»Upokojenci umirajo, vendar se ne predajajo!«

Kandidati za upokojence pa so živeli oziroma

životarili. Včasih so sicer potihem in naskrivaj nergali. A to je bilo vse.

Na uradu za cene so izvedeli za svojevrsten upor državljana Komarja. Takole so rekli:

Komar je anarhist. Ni pa nevaren. Zato ga bomo pustili pri miru. Moral bi ga zapreti v norišnico, toda tam ni več prostora. Samo tisti, ki imajo dobre zveze, lahko še pridejo v norišnico.

Državljan Komar je čez čas močno shušjal. Kot suha južina je bos in nag kolovratil po parku.

Na jesen ni bilo treba kositi trave v parku. Popasel jo je bil neznan storilec.

Podoba je bila, da bo dražvljan Komar zmagal v neenakem boju zoper cene. Odvadil se je jesti meso in piti mleko. Navadil se je hoditi nag in bos. Pa tudi ljudje so se navadili nanj. Še več: nekateri so ga začeli posnemati. Meso so jedli samo enkrat na mesec.

Na pragu velikega uspeha je državljan Komar omagal. Nekega jutra so ga našli mrtvega na klopci v parku. Oblekli so ga in obuli. Tudi meso in vino so mu prinesli, a se ni zmenil ne za eno ne za drugo. Vselej je bil trimast ko osel. Krste mu niso kupili, ker so se medtem podražile. Pokopali so ga na celjskem pokopališču kar brez krste.

UREDNIŠKI ODBOR:

Zlato Kavčič, Milka Blažič, Zoran Bulut, Maruša Černičec, Katja Kos, Brigita Ropret, Mila Mežek, Bosiljka Vidič, Valentin Pintar, Tatjana Bratuša, Peter Vengar

GLAVNA IN ODGOVORNA UREDNICA: Alenka Bolš-Vrabc

TISK: Gorenjski tisk, Kranj

Oproščeno temeljnega davka od prometa proizvodov.